

והא אמר רבי חנינא⁽⁶¹⁶⁾ אמר רבי: רביעית דם מן המת, שהגיסם בה בכף או בקנה באופן שאינו נטמא בטומאת מגע, טהור,⁽⁶¹⁷⁾ ואין לטמאותו מדין מאהיל על המת מפני שלא האהיל⁽⁶¹⁸⁾ המגיס את הדם אלא על מקצת הדם.

ומוכת, שאף על פי שהיתה שם רביעית דם מן המת, כיון שלא האהיל הנוגע אלא במקצתו, הרי הוא טהור.⁽⁶¹⁹⁾

אלא לאו, מוכח מכאן, כי מה שאמרה המשנה "מקצתו", אין פירושו דם פחות

מרביעית, אלא ש"האהיל במקצת", ומה שאמרה המשנה "כולו", היינו שהאהיל על כולו.

שמע מינה: כאן ככולו וכאן במקצתו.

ומסקנת הגמרא: אכן שמע מינה!

והכי נמי נחלק בדם ובשר הבאים משני שרצים, שיש לחלק בין נגע במקצתו, שהנוגע טהור, לבין נגע בכולו, שהוא טמא.⁽⁶²⁰⁾

שהרי לא מסתבר לומר שהברייתא חולקת על המשנה], האומרת "באשכורן טמא", ומוכח שהיתה רביעית דם, כי אם לא היה רביעית דם, ודאי שאינו טמא.

ומוכח מקושייתו, שלמד בפשטות שמטרת הגמרא היא להוכיח שהיתה שם רביעית דם. ועיין בשיטה מקובצת, המביא עוד כמה פירושים בשקלא וטריא של הגמרא.

616. בתוס' הגירסא: רבי יוחנן.

617. גירסת התוס'.

618. בתוס' כתוב "נגע". וברור שהכוונה להאהיל.

619. ולפי המבואר לעיל [הערה 614], צריך לבאר, שגם כאן הוי כקטפרס ואינו חיבור, והאיל והוא ממרס בה. וכן מבואר בפירוש הר"ש [שם].

620. פירוש זה בגמרא, הוא פירוש שני של תוס' בשם רבינו ניסים גאון. ובפירושו הראשון, גורסים בגמרא: אמר רבי

חנין וכו' ובעודן בו. פירוש, מה שאמרה המשנה דם השרץ מצטרף לבשר שרץ לשיעור כעדשה, הוא רק כאשר הדם הוא בשרץ ועדיין לא פירש ממנו. אבל אם פירש, אינו מצטרף.

ועל כן מתיב רבי יוסי ברבי חנינא, מהברייתא, הדורשת מ"הטמאים" שטמא אפילו שרץ ודם משני שמות. ומוכח, שדם אשר פירש משרץ מצטרף עם בשר השרץ.

ותירץ רבי יוסף: "כאן ככולו וכאן במקצת".

כלומר, אם פירש הדם משרץ שלם, מצטרף הדם עם השרץ, מפני שאז הוא "חשוב". ואם פירש הדם מאבר אחד או מחתיכה אחת, אינו מצטרף. ומביא ראיה לחלק בין כולו למקצתו מסתירת

הברייתא למאמר רבי חנינא [או רבי יוחנן]. שבברייתא נאמר, אם האהיל על כל המקום שנשפך שם הדם, כגון שהאהיל את ידו עליו, שאז איהל על כל הרביעית, דקסבר דם במקום זה מצטרף לדם במקום אחר, ואילו רבי חנינא אמר שאם הגיס טהור, מפני שאין כאן רביעית במקום אחד, מאחר ומקצת מן הדם אינו בעין, כי נבלע בכף. ולכאורה קשה, ומה בכך שנבלע בכף ולא האהיל על רביעית הדם, מכל מקום, יש כאן רביעית, והאהיל על כל המקום שיש בו רביעית.